

Stichting *Vrij*

JAARVERSLAG 2023

**Stichting Vrijwillige Hulpverlening aan
Gedetineerden en Ex-gedetineerden**

Hemonylaan 9A (sous)
1074 BG Amsterdam

T.: 020 670 32 24
F.: 020 670 25 04

KvK : 41203208
Bank : NL05 INGB 0005 07 62 31

E.: info@stichtingvrij.nl
i.: www.stichtingvrij.nl

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichting Vrij over het jaar 2023.

Het jaar 2023 was opnieuw een jaar vol activiteiten, waarin het coronatijdperk langzaam uit zicht verdween.

Opnieuw is door de enthousiaste inzet van onze vrijwilliger(ster)s, de staf en het bestuur van Stichting Vrij veel gedaan voor de doelgroep gedetineerden en (ex)gedetineerden. Opnieuw is door de reductie van taken en de hoge werkdruk bij de reclassering en de Penitentiaire Inrichtingen, die niet in alle werkzaamheden aan behoefte van gedetineerden en ex-gedetineerden tegemoet kunnen komen, vele malen een beroep gedaan op Stichting Vrij.

Zo is, als voorheen een beroep gedaan op de inzet, motivatie en deskundigheid van al onze medewerker(ster)s, stagiaires en vrijwilligers. Dit legt een grote verantwoordelijkheid op de schouders van een vrijwilligersorganisatie als Stichting Vrij. Met volle inzet zal onze stichting ook in het nieuwe jaar haar humanitaire werk voortzetten.

Vanzelfsprekend is de subsidie van en een goede samenwerking met het Ministerie van Justitie & Veiligheid essentieel in het voortbestaan van de Stichting Vrij. Het afgelopen jaar deden wij dan ook een beroep op het beschikbare budget, met name om de continuïteit van alle activiteiten te waarborgen.

Met het jaarverslag hopen wij u een positieve indruk te kunnen geven van het reilen en zeilen van Stichting Vrij gedurende het afgelopen jaar.

Het verslag van Stichting Vrij is ook gepubliceerd op de website van Stichting Vrij. Pag. 9: 3.2

Stichting Vrij, 30 april 2024

Inhoud

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1 Stichting Vrij	4
1.1 Het Begin	4
1.2 Doelstellingen Stichting Vrij	4
Hoofdstuk 2 De Organisatie.....	6
2.1 De kerngroep bezetting en vergaderfrequentie.....	6
2.2 Het bestuur.....	6
2.3 De medewerkers (staf) de coördinator en medewerkers.....	6
2.4 Samenwerking.....	7
Hoofdstuk 3 De staf, de vrijwilligers en de taken	8
3.1 Taken van de staf.....	8
3.2 Voorwaarden voor de taken	9
Hoofdstuk 4 Cijfers 2023	10
4.1 Taalproblemen.....	10
4.2 Bezoekaanvragen	10
4.3 Penitentiaire Inrichtingen	13
4.4 Klussen.....	14
4.5 Bezoek op kantoor	15
4.6 Voorbeeld klussen	16
4.7 Bezoek- en klusaanvragen door heel Nederland	17
Hoofdstuk 5 Vrijwilligers.....	19
5.1 Achtergrond vrijwilligers	19
5.2 Vrijwilligersbijeenkomsten.....	19
5.3 Schematisch overzicht	19
Hoofdstuk 6 Ontwikkelingen binnen de Stichting.....	20
6.1 Penitentiaire Inrichtingen	20
6.2 Voorlichting	20
Hoofdstuk 7 Wordt Vervolgd	21
7.1 Wordt Vervolgd (voorheen Turning Point)	21
Hoofdstuk 8 Poster	22
8.1 Poster.....	22

Hoofdstuk 1 Stichting Vrij

1.1 Het Begin

Stichting Vrij is ontstaan op initiatief van de Verenigde Reclasseringsinstellingen. Binnen de Reclassering, waar in de zeventiger jaren voor het overgrote deel betaalde hulpverleners werkzaam waren, vroeg men zich af of het niet wenselijk was meer vrijwilligers in te schakelen om gedetineerden te bezoeken. Vanaf het moment dat er gevangenissen werden gebouwd werd immers het bezoeken van en hulp verlenen aan gedetineerden al door vrijwilliger(ster)s gedaan. Vanuit godsdienstige en humanitaire motieven waren er diverse organisaties die zich over het lot van gedetineerden ontfermden. Dat waren vooral de kerkgenootschappen. Maar, zoals zo vaak, werd dit particuliere initiatief door de overheid overgenomen vanwege de beheersbaarheid. De vele 'reclasseringsinstellingen' werden samengevoegd en de hulpverleners kwamen in dienst van Justitie. De reclassering werd een erkende en professionele organisatie die uitstekend binnen het gevangenisstelsel paste. Daar kwam nog bij dat de reclassering bepaalde werkzaamheden voor Justitie ging verrichten, zoals het schrijven van voorlichtingsrapporten voor de rechter. Aldus werd de reclassering een typisch professionele organisatie.

In 1974 ontstond bij de reclassering de gedachte om weer vrijwilligers bij het werk te betrekken. Na een televisie- uitzending, waarin een oproep werd gedaan aan vrijwilligers die zich voor gedetineerden wilden inzetten, meldden vanuit de regio Amsterdam zo'n 120 mensen zich aan. Zij werden voor 17 januari 1975 uitgenodigd om eens te komen praten. Uit de ongeveer zeventig belangstellenden werden vijf mensen gezocht om een organisatie op poten te zetten. Op dat moment trok de reclassering zich terug, omdat ze van mening was dat er nu een onafhankelijke organisatie van vrijwilligers kon worden opgericht.

In de loop van 1975 werden gesprekken gevoerd met alle belangstellenden en officiële instanties. Vervolgens werd aan het eind van dat jaar met zo'n vijftig vrijwilligers gestart. Op 10 februari 1976 kreeg de organisatie een officiële status in de vorm van een stichting: "**Stichting Vrijwillige Hulpverlening aan gedetineerden en ex-gedetineerden**", vanwege praktische redenen ook wel Stichting Vrij genoemd.

1.2 Doelstellingen Stichting Vrij

Volgens de statuten kent Stichting Vrij twee doelstellingen:

- 1.) Het behartigen van de belangen van hen die op enigerlei wijze in aanraking zijn of zijn geweest met Justitie. Dit komt neer op het bezoeken van gedetineerden door de vrijwilliger(ster), hulpverlening door stafleden in huizen van bewaring of gevangenissen en daarbuiten aan ex-gedetineerden. Hierbij kan gedacht worden aan het bieden van praktische hulp bij huisvesting, financiën, werk en studie, het geven van voorlichting en informatie.
- 2.) Het op gang brengen van en meewerken aan processen in de samenleving die de verbetering van de hulpverlening aan en de positie van gedetineerden en ex-gedetineerden voor ogen staan. Hierbij valt te denken aan het in stand houden en verbeteren van de rechtspositie van gedetineerden, het bewerkstelligen van een mentaliteitsverandering binnen de samenleving, c.q. het bestrijden van vooroordelen, door het geven van uitgebreide informatie en voorlichting. Ook het signaleren van onrechtvaardigheden en het voeren van acties tegen misstanden in de Penitentiaire Inrichtingen behoort tot de taken van Stichting Vrij.

Stichting Vrij tracht dit doel te verwezenlijken door:

- 1.) Het openstellen van het kantoor. Ex-gedetineerden en gedetineerden kunnen altijd bij ons terecht met allerlei vragen tijdens kantooruren. Dit kan telefonisch, maar ook door middel van een bezoek aan ons pand.
- 2.) Het inschakelen van vrijwilligers bij de directe hulpverlening. Dit komt neer op het bezoeken van gedetineerden, het doen van klussen en het bijstaan in allerlei praktische en schriftelijke procedures, zowel in het gevangeniswezen als daarbuiten.
- 3.) Het aanwijzen van lacunes met betrekking tot de problematiek van gedetineerden en ex-gedetineerden, alsmede het naar vermogen van de Stichting invullen van de leemtes.
- 4.) Het onderhouden van contacten met diverse instellingen en groeperingen die werkzaam zijn op het gebied van strafrechtspleging.
- 5.) Het geven van voorlichting en informatie aan belangstellende derden.

Hoofdstuk 2 De Organisatie

2.1 De kerngroep bezetting en vergaderfrequentie

Het hoogste besluitvormende orgaan binnen Stichting Vrij is het bestuur. Hierin hebben zitting de penningmeester en overige bestuursleden. Naast de bestuursleden is de directeur van SurAnt aanwezig, ook schuift de coördinator van Stichting Vrij aan. Het voorzitterschap rouleert onder de bestuursleden van de vergaderingen. Elke 6-8 weken is er een kerngroep- vergadering. Het bestuur bestaat op dit moment uit vijf leden.

2.2 Het bestuur

Het voorzitterschap wordt bij toerbeurt vervuld door een der bestuursleden. Het bestuur bestaat uit:

- **Chris Gort, bestuurslid, penningmeester**
- **Jan Vonk, bestuurslid**
- **mr. Wim Valk, bestuurslid**
- **Peter Jans, bestuurslid**
- **mr. Patrick Bean, bestuurslid**

Het bestuur vormt in nauwe samenspraak met de staf en andere betrokkenen het beleid van de Stichting, uiteraard binnen de doelstellingen van de Stichting.

2.3 De medewerkers (staf) de coördinator en medewerkers

De kern van de organisatie bestaat uit de vrijwilligers. Zij vormen de basis van de organisatie. De vrijwilligers worden ondersteund door de coördinator en de stagiaires.

De coördinator van Stichting Vrij heeft de leiding over de staf, die het beleid op korte termijn bepaalt en uitvoert.

De coördinator is Lahbib Haddaoui. Lahbib Haddaoui verricht deze functie reeds sinds 1 april 2008.

Vanaf medio 2016 worden de vrijwilligers, coördinator en stagiaires ondersteund door de directeur van Stichting Surant (zie 2.4. Samenwerking). Er werken meestal drie tot vier stagiaires tegelijkertijd. Zij volgen de opleiding sociaal juridische dienstverlening of de opleiding sociale dienstverlening. Daarnaast maakt de Stichting dankbaar gebruik van vrijwilligers. De Stichting kan voor allerlei werkzaamheden een beroep doen op zo'n zestigtal vrijwilligers. Deze vrijwilligers houden zich voornamelijk bezig met het bezoeken van gedetineerden in Penitentiaire Inrichtingen. De statuten van Stichting Vrij zijn in 2019 overeenkomstig de huidige wetgeving aangepast.

2.4 Samenwerking

BONJO staat voor Belangenoverleg Niet-Justitie gebonden Organisaties. BONJO functioneert als een platform van en voor onafhankelijke vrijwilligersorganisaties en groepen, die zich, op wat voor manier dan ook, inzetten voor verdachten, veroordeelden, (ex-)gedetineerden en/ of hun relaties. BONJO, als overkoepelende organisatie steunt het onafhankelijke vrijwilligerswerk en wil het een serieuze plaats geven naast de activiteiten van de reclassering en justitie. Daartoe biedt BONJO informatieve bijeenkomsten. Zij kiest er bewust voor niet te interfereren met de identiteit en de activiteiten van de deelnemende organisaties, maar ondersteunt deze op een informatieve wijze. Al meerdere jaren is er een goede samenwerking tussen BONJO en Stichting Vrij.

In 2015 zijn de gesprekken met SurAnt gestart met het doel een tot een intensieve samenwerking te komen. SurAnt is een vrijwilligersorganisatie, die ex-gedetineerden een nieuwe kans in de samenleving wil geven. Zij is gevestigd in Amsterdam en Almere en heeft vrijwilligers in de Re-Integratie Centra/ Binnen (RIC's)¹ en een aantal Penitentiaire Inrichtingen. Inmiddels zijn ook een aantal buiten RIC's opgestart (in Amsterdam en Utrecht). Onder SurAnt valt ook het Klusloket.

De Stichtingen zijn in 2016 definitief tot een samenwerkingsovereenkomst gekomen. Dit houdt in dat er op bestuurlijk niveau samengewerkt zal gaan worden en dat de directeur van SurAnt een belangrijke rol heeft gekregen binnen het professionaliseren (met behoud van de identiteit en kracht van de vrijwilligers) van Stichting Vrij.

Stichting VRIJ ontvangt subsidie van het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Daarnaast is Stichting Vrij een ANBI-instelling.

¹ Bij een RIC kunnen gedetineerden terecht met een hulpvraag op één van de vijf leefgebieden: gemeente, wonen, werken inkomen, financiën, schulden en zorg. De gedetineerde kan zichzelf bijdragen aan het voorbereiden van een succesvolle terugkeer in de samenleving.

Hoofdstuk 3 De staf, de vrijwilligers en de taken

3.1 Taken van de staf

De staf houdt zich bezig met de dagelijkse werkzaamheden van de Stichting.

Bezoeken aan gedetineerden in de Penitentiaire Inrichtingen

De staf handelt alle binnenkomende bezoek- en klussenaanvragen af ten behoeve van gedetineerden, waaronder veel buitenlanders (aangehouden in Nederland maar zonder de Nederlandse nationaliteit). Zij krijgen niet of nauwelijks bezoek en ondersteuning van relaties of bekenden. De staf zoekt dan uit het bestand een geschikte vrijwilliger op die geregeld op 'sociaal' bezoek gaat. Ons werk op dit punt is thans goed bekend binnen de Penitentiaire Inrichtingen.

Bezoekaanvragen bereiken ons langs diverse wegen. Als belangrijkste daarvan noemen we de casemanager van de instellingen/ Penitentiaire Inrichtingen. Verder bereiken ons aanvragen via de reclassering, bewaarders, advocaten, bureaus voor rechtshulp, geestelijke verzorging, BONJO en medegedetineerden. Wij zetten ons er voor in om alle bezoekaanvragen te honoreren door middel van onze vrijwilligers en de stafleden van Stichting Vrij.

De stafleden van Stichting Vrij gaan eveneens bij gedetineerden op bezoek. Het betreft hier zogenaamde hulpverleningsbezoeken waarbij een gedetineerde onze hulp inroept voor het oplossen van speciale problemen of vragen zoals bemiddeling bij huisvesting, vreemdelingenkwesties, contact met familie of het geven van voorlichting.

Ook na hun detentie zoeken mensen soms nog contact met de stichting. De deur van ons kantoor staat altijd open voor ex-gedetineerden. Sommigen komen langs voor een praatje en een kopje koffie. Anderen roepen onze hulp in bij het oplossen van problemen van uiteenlopende aard, bijvoorbeeld op het gebied van Politie/Justitie, huisvesting, levensonderhoud, werk, verblijf en remigratie. Het is namelijk voor veel ex-gedetineerden erg moeilijk om na hun detentie opnieuw te integreren in de maatschappij.

Voorlichting

Op aanvraag of op eigen initiatief wordt informatie en voorlichting gegeven over de Stichting aan belangstellende organisaties, instellingen en eventueel media. Hierbij moet vooral gedacht worden aan Penitentiaire Inrichtingen, Maatschappelijk Werk en Reclassering.

Vrijwilligers

De staf draagt de zorg voor de werving, de begeleiding en het behoud van onze vrijwilliger/ster. Tevens worden ongeveer vier keer per jaar themamiddagen voor onze vrijwilligers georganiseerd. Hierbij moet gedacht worden aan thema's zoals: voorlichting door een ervaringsdeskundige (iemand die zelf in aanraking is geweest met Justitie, cultuur, huisvesting, verslaving, enzovoorts).

Klussen

Grotendeels bestaan de klussen die door Stichting Vrij voor gedetineerden worden verricht uit het ophalen van kleding en persoonlijke eigendommen uit woningen, pensions, opvangcentra of bagagekluisen. Daarnaast regelt Stichting Vrij voortdurend financiële zaken, transacties, geld pinnen en het geld overmaken naar zijn/haar rekening courant van de PI, of het kopen van kleding voor gedetineerden nadat de Stichting zijn/haar pinpas bij de PI heeft opgehaald of dat het geld door de PI naar onze rekening wordt overgemaakt. Daarnaast komt het voor dat er opvang voor huisdieren gezocht moet worden. Soms mag een dier bv. vogel ingevoerd worden. Er zijn ook regelmatig verzoeken om post op te halen. Bij alle klussen moet de Stichting schriftelijk gemachtigd zijn door de gedetineerde of door de contactpersoon (casemanager).

Signalering

De staf heeft tenslotte als belangrijke taak het kritisch volgen van, en in voorkomende gevallen het reageren op, ontwikkelingen binnen Justitie, het gevangeniswezen en de aan Justitie gebonden instellingen.

3.2 Voorwaarden voor de taken

Overlegvormen

Stichting Vrij vergadert wekelijks met alle stafleden en stagiaires. Dit zijn stafvergaderingen. Hierin wordt alles besproken wat van belang is voor het beleid op de korte termijn. Naast de stafvergadering is er een maandelijkse kerngroep-vergadering. Hieraan nemen alle stafleden en bestuursleden deel. Ook streeft de Stichting ernaar om aanwezig te zijn bij de algemene vergaderingen van de vereniging BONJO. Daarvoor worden dan enkele bestuursleden c.q. stafleden gedelegeerd. Zij behartigen daar de belangen van de Stichting.

Administratieve taken

Deze bestaan uit het verwerken van de post, het aannemen van de telefoon, het schrijven en verwerken van brieven, mails en rapporten, het inwinnen van informatie per telefoon, het administreren van bezoek- en klussenaanvragen en mutaties in het vrijwilligersbestand, digitaal gegevensbeheer en het bijhouden van het archief.

Contacten met andere organisaties

Deze taak omvat het onderhouden van contacten met diverse instellingen en groeperingen die werkzaam zijn op het gebied van strafrechtspleging: Penitentiaire Inrichtingen, maatschappelijk opvang, reclasseringsinstellingen, SurAnt, Advocatuur, Politie en Justitie, Vreemdelingendiensten (IND), Leger des Heils, Exodus, Humanitas, deurwaarders of incassobureaus en schuldhulpverlenende instanties. Contact met de stagebegeleiders van de verschillende scholen, waar de stagiaires hun opleiding volgen.

Hoofdstuk 4 Cijfers 2023

4.1 Taalproblemen

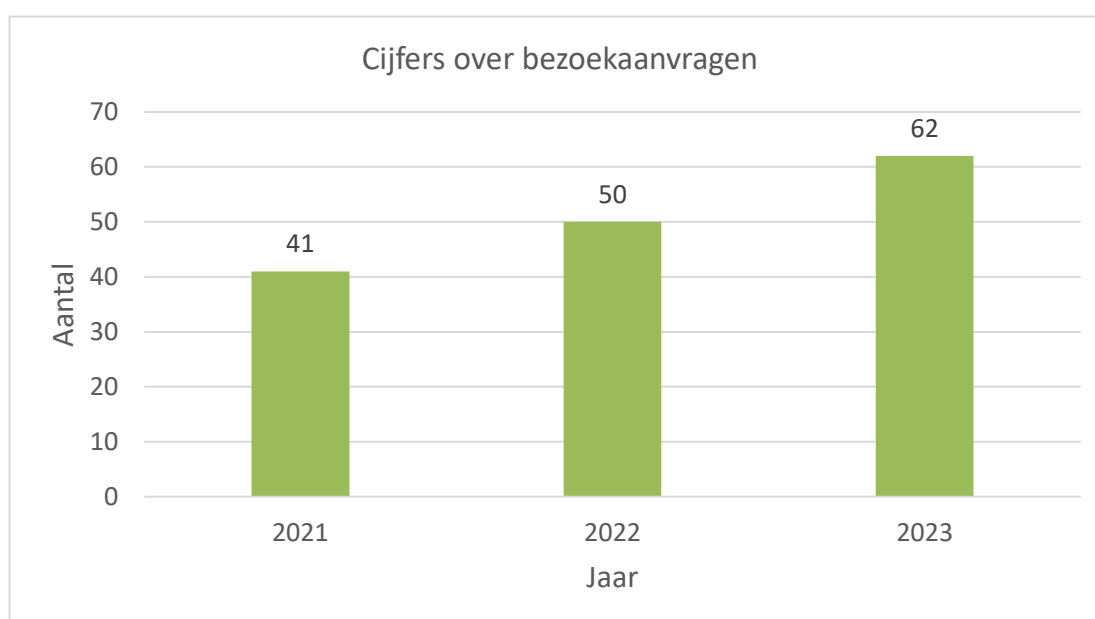
In penitentiare inrichtingen in Noord Holland en Flevoland zijn ook gedetineerden die de Nederlandse taal niet of nauwelijks beheersen. Stichting Vrij beschikt over vrijwilligers die meerdere talen spreken. Hiermee zijn wij in staat om praktisch alle bezoekaanvragen te beantwoorden. Op deze manier is te voorkomen dat een gedetineerde enkele weken op zijn/haar bezoek moet wachten. De bezoeken worden dan ook op prijs gesteld om zo even bij te praten en een aantal zaken te regelen. Het is even een open venster naar de buitenwereld en kan het eentonige leven in een cel voor een moment doorbreken. Een gedetineerde vertelde na zijn detentie 'en ik was toch weer blij als je er weer was', (vanuit de belevingswereld van de gedetineerde). Zo groeit er een mogelijkheid voor een vertrouwensband tussen bezoeker en gedetineerde.

4.2 Bezoekaanvragen

In het jaar **2023** hebben wij in totaal **62** nieuwe bezoekaanvragen gehad (zie onderstaand tabel 1). In bijna alle gevallen ging het om langdurige contacten. In **2022 (50)** tabel 2 en in **2021 (41)** tabel 3. Een gedetineerde wordt meestal wekelijks bezocht in de penitentiare inrichting. Daarnaast hebben wij ook nog veel lopende - en diverse bezoeken van praktische aard, al dan niet in overleg met een casemanager van de inrichting.

Voor een bezoek moet al snel een dagdeel gerekend worden. Het komt echter ook regelmatig voor dat een gedetineerde wordt overgeplaatst naar een andere inrichting, en dat vooral na langdurige contacten de vrijwilliger de gedetineerde daar ook bezoekt. Een bezoek kan dan wel een hele dag in beslag nemen. Zo'n 90% van deze contacten betreft bezoeken door onze vrijwilligers en 10% betreft hulpverleningsgesprekken door onze stafleden.

	2021	2022	2023
Bezoekaanvragen	41	50	62

Alle nieuwe bezoekaanvragen konden worden beantwoord.

Land van Herkomst	Nieuwe bezoekaanvragen
Nederland	32
Marokko	5
Turkije	3
India	3
Suriname	9
Egypte	1
Spanje	2
Libië	1
Afghanistan	1
Duits	1
Curaçao/ Antillen	1
Slowakije	1
Servië	1
Peru	1
TOTAAL	62

Tabel 3: aanvragen bezoeken naar land van herkomst gedetineerde in 2023

Land van Herkomst	Nieuwe bezoekaanvragen
Nederland	29
Marokko	5
Turkije	1
Engeland	2
Suriname	1
Egypte	1
Italië	2
Somalië	2
Libië	1
Irak	1
Curaçao/ Antillen	0
Duitsland	1
India	1
Spanje	3
TOTAAL	50

Tabel 2: aanvragen bezoeken naar land van herkomst gedetineerde in 2022

Land van Herkomst	Nieuwe bezoekaanvragen
Nederland	24
Marokko	2
Turkije	1
England	1
Eritrea	1
Suriname	3
Italië	1
Duitsland	1
Somalië	2
Libië	1
Irak	1
Curaçao/ Antillen	2
India	1
TOTAAL	41

Tabel 1: aanvragen bezoeken naar land van herkomst gedetineerde in 2021

4.3 Penitentiaire Inrichtingen

Bezoekaanvragen komen nu vooral vanuit de Justitiële Inrichting Zaanstad en instellingen of klinieken uit het gehele land. Oorspronkelijk was er een intensieve samenwerking met verschillende inrichtingen in Amsterdam. Na sluiting van deze instellingen werkt de Stichting landelijk, dit vraagt echter wel veel tijd en reisafstand van onze vrijwilligers. De laatste jaren zien we het aantal bezoeken in de Forensische klinieken toenemen. In 2023 waren 5 van de 57 nieuwe bezoeken binnen deze centra. Een bezoek is gemiddeld één keer per week. Op jaarbasis gaat het in totaal om circa 2000 bezoeken, die de vrijwilligers tezamen doen. Een bezoek kost een vrijwilliger, inclusief reistijd, circa 4 uur per keer.

Penitentiaire Inrichting	Aantal nieuwe bezoekers	For. Behandelcentra	Aantal nieuwe bezoekers
JC Zaanstad	23	FPC Van der Hoeve Kliniek	1
PI Vught	6	FPC De Rooyse Wissel	0
PI Heerhugowaard	3	FPK Rotterdam	1
PI Zwolle	0	CTP Veldzicht/Balkbrug	1
PI Nieuwegein	4	FPK Heiloo	2
PI Alphen aan de Rijn	4		
DC Schiphol	5		
PI Krimpen aan de IJssel	0		
PI Lelystad	3		
DC Rotterdam/de Schie	1		
PI Roermond	1		
PI Ter Apel	0		
DC Zeist	0		
PI Sittard	1		
PI Nieuwersluis	2		
PI Arnhem	1		
PI Norderhaven	1		
PI Almelo	1		
PI Veenhuizen/Esserheem	1		
TOTAAL	57	TOTAAL	5

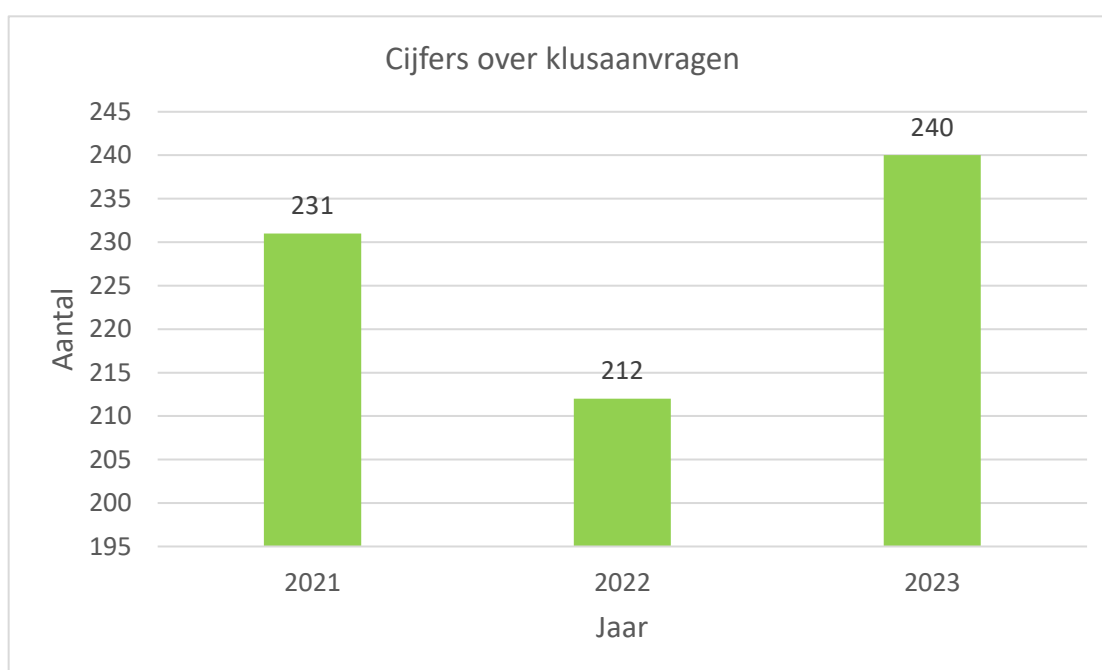
Tabel 4: aantal nieuwe bezoeken naar Penitentiaire Inrichting en Forensische Behandelcentra.

4.4 Klussen

Onder klussen verstaat de Stichting praktische hulpverlening aan gedetineerden. Verzoeken daartoe komen van de gedetineerden zelf of via de casemanager van een inrichting. Het aantal aangevraagde nieuwe klussen bedroeg in 2021 (231) klussen, in 2022 (212) en in 2023 (240). Klussen zijn omvangrijker en landelijk geworden.

Deze klussen worden via verschillende manieren aangevraagd, zoals door de gedetineerde zelf, via de casemanager van verschillende instanties of via Binnen-RIC, een advocaat en familie of vrienden. De klussen kunnen enige tijd in beslag nemen vanwege de lange reistijden, niet nagekomen afspraken en omdat bepaalde reizen meerdere malen moeten worden ondernomen, alsook lange lijsten met verzoeken om kleding te kopen. Een klus kan meerdere dagen in beslag nemen.

	2021	2022	2023
Klusaanvragen	231	212	240

Het gaat hier met name om de volgende klussen:

- Financiële klussen: ophalen van pinpassen, het pinnen van geld en het overmaken van geld naar de rekening van de gedetineerde in PI. Het betalen van een boete of bijvoorbeeld schorsing van een auto bij het RDW.
- Het aanvragen van kleding: er zijn gedetineerden die helemaal niks bezitten als zij in een penitentiaire inrichting terechtkomen. zij verzoeken dringend om kleding.
- Het kopen van kleding: gedetineerden kunnen ons ook machtigen kleding of schoeisel voor hen te kopen en om deze vervolgens in te voeren in de penitentiaire inrichting;
- Het ophalen van kleding uit woningen, pensions, kluisen etc. zowel binnen als buiten Amsterdam.
- Het onderbrengen van een huisdier; zoals het invoeren van een vogel in een inrichting. (zie hfdst. klussen)
- Het ophalen van een justitiabele uit een penitentiaire inrichting en brengen naar een instelling of naar

familie.

- Het ophalen van post en waardevolle documenten.

Meer dan de helft van de klussen was voor gedetineerden die verbleven in detentiecentrum in J.C. Zaanstad.

Soort klus	Aantal keer aangevraagd
Geld pinnen en kopen van goederen/kleding	69
Wisselen buitenlandse valuta	2
Kledingaanvragen/noodfonds	21
Ophalen goederen, familie zaken, opslaan of transport goederen	37
Pinnen geld/transacties	108
Ophalen post/versturen	1
Bemiddelen oppas poes	1
Bemiddelen schorsen scooter	1
TOTAAL	240

Tabel 5: Diversiteit klussen

Deze klussen hebben betrekking op de klusaanvragen die het kantoor bereiken via inrichtingen (bv. casemanagers) door middel van machtigingen.

Zie onder twee cases van klusaanvragen voor Stichting Vrij in 2023. Beide zijn een aanvraag van hulp en bemiddeling en schorsing van een auto, alsook het regelen van financiële zaken.

4.5 Bezoek op kantoor

Zoals eerder weergegeven is er ook op het kantoor aan de Hemonylaan 9 A sous, 1074 BG te Amsterdam veel aanloop van ex-gedetineerden en ook wel van gedetineerden die met strafonderbreking of verlof zijn. Dagelijks is inloop voor laagdrempelige hulpvragen mogelijk. Veel voorkomende hulpvragen betreft: toeslagen, belastingen, huisvesting, financiën en schulden en dergelijke.

4.6 Voorbeeld klussen

Kleine aannemer (ZZP'er) in detentie vraagt hulp bij regelen van zaken.

Hulp bij schorsing van een bedrijfsauto en het regelen van betalingen van huur loods en andere vaste lasten, waaronder de huur.

Bij een gesprek in een detentiecentrum stelde een gedetineerde zakenman, de heer P, Stichting Vrij voor hem te helpen bij het regelen en onderhouden van zaken voor zover dat mogelijk zou kunnen zijn tijdens zijn detentieperiode. Na het inspecteren van de woning en ophalen van poststukken en sleutels van een auto waren vrijwilligers in de gelegenheid de auto op te sporen, te controleren of deze nog in goede staat was om deze in een stalling te plaatsen en deze te schorsen. Financiële zaken die beëindigd konden worden werden stopgezet en maandelijkse betalingen van een loods en de huur werden in gang gezet.

Aanvankelijk was er wekelijks contact met de gedetineerde P., maar naarmate de zaken geregeld werden werd dat wat minder. Ook de verhuurster van de woning stelde zich voor aan de medewerkers van de Stichting, wat eveneens een goed contact was. Zij toonde zich begripvol naar de heer P. toe.

Een probleem voor de heer P. is de aanwezigheid van financiële middelen om zijn zaken tot een goed einde te brengen. De Stichting zette zich in om de heer P. hierbij van dienst te zijn. Tijdens vervolfbezoeken werden alle zaken met de heer P. doorgenomen. Gedurende de detentie werden er regelmatig huisbezoeken gedaan, poststukken meegenomen en zo nodig contact opgenomen met de beheerder van de woning. Ook met de boekhouder is contact geweest in verband met zijn financiële zaken en zaken voor de belastingdienst, bijvoorbeeld de BTW. Dankzij de goede samenwerking met heer P. kon na detentie in een dag alle zaken geregeld worden, waartoe het ophalen van het gestalde voermiddel, als ook hoe de Stichting zijn afspraken en betalingen namens heer P. kon nakomen. Hierna is niets meer van de heer P. vernomen.

De verzorging van een poes voor een gedetineerde.

Een gedetineerde A. in de PI Zwolle had een poes, die in het asiel verbleef. Het asiel wilde de poes na het verloop van een termijn niet langer verzorgen. Voor meneer A. was de poes alles in zijn leven en hij was er emotioneel heel erg aangehecht. Hij wilde die poes kostte wat het kost behouden. Op die wijze is de poes bij stichting Vrij terecht gekomen. De stichting heeft contact opgenomen met het asiel, een advertentie geplaatst bij diverse winkels in de omgeving van de stichting. Het was heel snel raak, want de stichting had een advertentie geplaatst bij het AH en kort erop kwam een meneer uit de directe omgeving van de stichting, die dol op huisdieren is en de poes graag tot de einddatum van detentie van de gedetineerde meneer A wilde verzorgen en in huis wilde nemen. Deze klus nam bijzonder veel tijd in beslag. De meneer die de poes verzorgt onderhoudt regelmatig contact met de stichting. Het laatste bericht is dat het goed gaat met de poes en dat hij er heel blij mee is. Deze meneer is inmiddels ook vrijwilliger geworden van de stichting. Ook de gedetineerde is erg blij dat hij de poes mag behouden.

4.7 Bezoek- en klusaanvragen door heel Nederland

Stichting Vrij bezoekt gedetineerden en doet klussen door heel Nederland. Mede dankzij de vele vrijwilligers die zich inzetten voor de Stichting is het mogelijk om aan bezoek- en klusaanvragen door heel Nederland te voldoen. Het kantoor van Stichting Vrij bevindt zich namelijk in Amsterdam, maar onze vrijwilligers zijn verdeeld over het hele land.

Op de kaart hieronder is met rode en groene stippen aangegeven waar Stichting Vrij in 2023 gedetineerden heeft bezocht. De bezoeken aan Penitentiare Inrichtingen (PI) in Nederland zijn aangegeven met rode stippen. Alle bezoeken aan Forensische behandelcentra zijn aangegeven met groene stippen. In alle aangegeven PI's en Forensische behandelcentra zijn zowel bezoeken als klussen gedaan.

De namen en/of plaatsen van de Penitentiaire Inrichtingen en For. Behandelcentra.
Op de kaart hierboven kun je zien waar Stichting Vrij zowel bezoeken als klussen heeft gedaan. In onderstaande tabel zie je de namen/plaatsen van alle Penitentiaire Inrichtingen en Forensische Behandelcentra die met groene of rode stippen zijn aangegeven op de kaart hierboven.

Hoofdstuk 5 Vrijwilligers

Het werk van Stichting Vrij ten behoeve van de gedetineerden kon al die jaren worden gedaan dankzij de inzet van een grote groep vrijwilligers. De vrijwilligers zijn de kern van onze organisatie. Vrijwilligers geven aan dat zij het met veel inzet doen, maar dat er ook soms bezoeken niet soepel verlopen. Het gebeurt wel eens dat de gedetineerde plotseling op transport is omdat hij wordt overgeplaatst naar een andere gevangenis, voor de rechter moet verschijnen of naar het ziekenhuis is. Het kan ook voorkomen dat de gedetineerde niet of verkeerd wordt opgeroepen waardoor de vrijwilliger weer naar huis kan. Inzet en empathie naar de gedetineerde zijn belangrijk bij de bezoeken. De vrijwilligers zijn in staat om door hun inzet en communicatie voorkomende problemen op te lossen en een goede relatie te onderhouden met betrokken gedetineerde. De afgelopen jaren bestond het bestand van Stichting Vrij uit ongeveer 60 mensen. Onder de bezoekers is er een flink aantal dat al vele jaren voor ons werkt en op wie wij nooit tevergeefs een beroep doen. Niettemin heeft ons bestand regelmatig aanvulling. Diverse vrijwilligers hebben geen betaald werk en vinden na verloop van tijd werk, gaan (opnieuw) studeren of verhuizen. Daarnaast zouden wij graag nieuwe vrijwilligers werven die meerdere talen spreken, en vrijwilligers met diverse culturele achtergronden. Hierbij denkt de Stichting bijvoorbeeld aan vrijwilligers die een Arabische taal beheersen.

5.1 Achtergrond vrijwilligers

De achtergrond van de vrijwilligers lopen uiteen van verpleegster tot huisvader, van medewerker advocatenkantoor tot student. Diversiteit is daarbij belangrijk. Ook zijn er enkele ex-gedetineerden actief als vrijwilliger. De verhouding man/vrouw is gelijk. Over het algemeen zijn de vrijwilligers van middelbare leeftijd, vaak boven de 35 jaar. Het vrijwilligerswerk van Stichting Vrij kan onderverdeeld worden in bezoek- en correspondentiegroepen voor gedetineerden. Geconstateerd wordt dat de werving doorgaans geen probleem is. Redelijk veel mensen lijken toch nog steeds begaan met de problematiek van de gedetineerden. Maatschappelijke bewogenheid lijkt dan ook de belangrijkste motivatie van vrijwilligers. De werving bij Stichting Vrij gebeurt met name door folders, posters, website en mond-tot-mondreclame.

5.2 Vrijwilligersbijeenkomsten

In 2023 zijn er evenals in voorgaande jaren de vrijwilligers uitgenodigd voor een vrijwilligersbijeenkomst. Aan de hand van een actueel onderwerp door een gastspreker uit het betrokken werkveld kunnen er vragen met de gastspreker besproken worden.

5.3 Schematisch overzicht

Naam	Omvang	Profiel	Doelstelling	Doelgroep	Activiteiten
Stichting Vrij	90 vrijwilligers 1 coördinator, 2 vaste stafleden, 5 stagiaires	70% > 35 jaar Man/vrouw verhouding ongeveer gelijk.	Hulpverlening aan (ex-)gedetineerden. Verbeteren van de rechtspositie en het behartigen van de belangen van (ex-)gedetineerden.	Verdachten, ex-gedetineerden en gedetineerden.	Bezoek aan gedetineerden, Correspondentie met gedetineerden, Het verlenen van praktische hulpverlening, het doen van klussen. Materiële en immateriële hulpverlening

Hoofdstuk 6 Ontwikkelingen binnen de Stichting

6.1 Penitentiare Inrichtingen

In 2023 heeft Stichting Vrij zich bezig gehouden met het vergroten van haar cliëntenbestand, waaronder ook het intensiveren van de contacten met de Penitentiare Inrichtingen, voor zover de omstandigheden dat toelieten. Om ons werk onder de aandacht te brengen is het doel om geregeld gesprekken te voeren binnen de penitentiare inrichtingen en ook aandacht te geven over de activiteiten van de Stichting, zoals bezoek aan gedetineerden en het doen van klussen.

6.2 Voorlichting

De Stichting heeft in het jaar 2023 opnieuw actie ondernomen om de (naams-)bekendheid bij het algemeen maatschappelijk werk, detentiecentra, reclassering, vrijwilligers en de cliënten te handhaven en waar mogelijk deze te vergroten. Wij hebben op aanvraag of op eigen initiatief veel voorlichting gegeven aan belangstellenden.

Stichting Vrij heeft naast flyers en folders een poster, die in Penitentiare Inrichtingen kan worden opgehangen. Dit geeft de gedetineerde de mogelijkheid kennis te nemen van het bestaan van Stichting Vrij. De tekst op de poster is in verschillende talen vermeld.

In 2012 verscheen de bundel: "Gevangenen, laat ze niet zitten", deze bundel is samengesteld door Pieter Blik, vrijwilliger van Stichting Vrij. Er is een voorwoord opgenomen van John van den Heuvel. De uitgever is Boekenbent, de prijs is € 10. Het boek is ook verkrijgbaar via Bol.com. In 2015 is het gepresenteerd bij RTL-Boulevard door John van den Heuvel.

Tabel: namen en/of plaatsen van de Penitentiare Inrichtingen en For. Behandelcentra.

Penitentiare Inrichtingen	For. Behandelcentra
JC Zaanstad	FPC Van der Hoeve Kliniek
PI Vught	Kliniek de Rooyse Wissel
PI Heerhugowaard	FPK Rotterdam
PI Zwolle	CTP Veldzicht/Balkbrug
PI Nieuwegein	FPK Heiloo
PI Alphen aan de Rijn	Kliniek de Woenselse Poort
DC Schiphol	
PI Krimpen aan de IJssel	
PI Lelystad	
DC Rotterdam/de Schie	
PI Roermond	
PI Ter Apel	
Detentie Centrum Zeist	
PI Sittard	
PI Nieuwersluis	
PI Arnhem	
PI Norgerhaven	
PI Almelo	
PI Veenhuizen/Esseheem	

Hoofdstuk 7 Wordt Vervolgd

7.1 Wordt Vervolgd (voorheen Turning Point)

‘Wordt Vervolgd’, voorheen Turning Point, is een buddyproject van Stichting Vrij. Het is een project, waarbij een vrijwilliger aan een (ex-)gedetineerde wordt gekoppeld in de laatste fase van detentie. Het contact wordt vanaf laatste detentiefase na detentie voor onbepaalde tijd voortgezet. De buddy ondersteunt de (ex-)gedetineerde met praktische hulp, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting of werk. Naast hulp bij inzicht in praktische problemen van allerlei aard is het tevens een psychisch-morele ondersteuning. Het doel: bijdragen aan een succesvolle re-integratie en het tegengaan van sociaal isolement. De morele ondersteuning is onderdeel van het hulptraject.

In het jaar 2023 hebben 10 vrijwilligers en 6 gedetineerden zich aangemeld voor deelname aan het buddyproject. Hier zijn 6 koppelingen tussen vrijwilligers en de cliënten uit voortgekomen, waarvan momenteel de meeste effectief succesvol blijken te zijn. In het buddyproject kan een ervaren vrijwilliger indien gevraagd meerdere cliënten begeleiden. Hulpvragen, die veelvuldig voorkomen zijn o.a. hulp bij schuldhulpverlening, schuldeninventarisatie, afspraken met schuldeisers, kennis van toeslagen en hulp bij sociale- en juridische vragen, hulp bij het zoeken naar een woning, het oplossen, indien binnen bereik, van relatieproblemen. Begeleiding naar advocaat of begeleiden naar een afspraak met het WPI behoort tot de mogelijkheden. Een traject is succesvol te noemen als deze drie maanden tijdens detentie en 9 maanden na de detentie met gunstig resultaat wordt afgesloten, of als het traject wordt beëindigd, omdat de ex-gedetineerde inmiddels over werk en/of een goed functionerend sociaal netwerk beschikt. Indien gewenst wordt het traject verlengd. Bij hulpvragen na detentie kan contact opgenomen worden met de stichting. Er kan indien nodig een afspraak gemaakt worden voor een buddy om zaken te regelen.

Hoofdstuk 8 Poster

8.1 Poster

Gevangenen "Laat ze niet zitten"

John van den Heuvel heeft op verzoek van Pieter Blik, vrijwilliger van Stichting Vrij, meegewerkt aan de poster die de gevangenen bekend wil maken met de mogelijkheid om geregeld bezoek te ontvangen tijdens detentie. Natuurlijk is de poster ook bedoeld voor de medewerkers in de Penitentiaire Inrichtingen, zodat zij Stichting Vrij gemakkelijk kunnen vinden als een gedetineerde behoefte heeft aan bezoek.

